

ПРОГАЛИНИ У ПРАВОВОМУ РЕГУЛЮВАННІ МОВНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ІМІГРАНТІВ В УКРАЇНІ

Проаналізовано нормативно-правову базу, що врегульовує питання мовної інтеграції іммігрантів в Україні. Доведено, що законодавство в цьому розрізі має низку недоліків і вимагає вдосконалення, зокрема врахування Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти. Здійснено порівняння польського та українського законодавства у сфері регулювання державної мовної політики щодо іммігрантів. Запропоновано внести певні зміни і доповнення до до законів України, зокрема «Про громадянство України» від 18 січня 2001 року.

Ключові слова: іммігрант, мовна інтеграція, українське громадянство, державна мова, українська мова, державний стандарт української мови.

Постановка проблеми. Зважаючи на активізацію міграційних процесів у світі, зокрема збільшення кількості біженців з Африки та Азії, які мають намір отримати українське громадянство, актуальності набувають питання, пов'язані з інтеграцією таких осіб. Важливою складовою соціально-культурної адаптації іммігрантів в Україні є їхня мовна інтеграція, тобто вивчення державної мови з метою стати українськими громадянами. З огляду на підписання асоціації України з Європейським Союзом і необхідність наближення українського міграційного законодавства до європейського, актуалізується використання європейського досвіду в питаннях забезпечення мовної інтеграції іммігрантів. Зокрема, йдеться про необхідність врахування з боку українських законодавців Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти, розроблених з метою вивчення, викладання й оцінювання знань з іноземних мов (у вказаних рекомендаціях запропоновано 6 рівнів оволодіння іноземною мовою (A1, A2, B1, B2, C1, C2)) [1].

Стан дослідження. Вважаємо, що тематика мовної інтеграції іммігрантів (йдеться про реалізацію положень статті 9 Закону України «Про громадянство України») є недостатньо опрацьована українськими правознавцями. Про це свідчить моніторинг наукових досліджень, присвячених цій темі.

Питання, пов'язані з проблематикою соціально-культурної інтеграції іммігрантів, опосередковано досліджують такі науковці, як Н. Бортник, О. П'ятовська, І. Терлюк, В. Омельчук, А. Смалійчук, І. Лопушинський, Т. Сидоренко, Л. Кирій.

Метою статті є виявлення прогалин у правовому регулюванні мовної інтеграції іммігрантів в Україні. Цим обумовлено вирішення таких завдань: проаналізувати чинну нормативно-правову базу, здійснити порівняльний аналіз українського та польського законодавства, що врегульовує питання мовної інтеграції іммігрантів, та запропонувати науковцям шляхи вдосконалення українського законодавства у зазначеній сфері.

Виклад основних положень. Сьогодні нормативно-правову базу, що врегульовує питання, пов'язані з вимогами стосовно володіння державною мовою з метою набуття українського громадянства, становлять стаття 9 Закону України «Про громадянство України» від 18.01.2001 р. [2] та Указ Президента України «Про внесення змін до Указу Президента України від 27 березня 2001 року № 215» від 27.05.2006 р. № 588/2006, у якому затверджено «Порядок провадження за заявами і поданнями з питань громадянства України та виконання прийнятих рішень» (далі – Указ Президента, яким затверджено «Порядок провадження за заявами і поданнями з питань громадянства України та виконання прийнятих рішень») [3]. У Законі України «Про імміграцію» [4] жодних положень щодо обов'язку іммігрантів вивчати/знати державну мову немає.

Водночас, як стверджують фахівці з мовознавства, законодавче забезпечення питання мовної інтеграції іммігрантів в Україні має низку недоліків і вимагає вдосконалення. Це питання стало предметом дискусії під час слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань європейської інтеграції на тему «Українська мова в контексті європейської інтеграції: виклики і відповіді» [5]. Доповідачі, серед яких були мовознавці зі Львова, звернули увагу на те, що в Україні не існує державного стандарту української мови як іноземної, необхідного для належного оцінювання рівня знань із державної мови тих іноземців чи осіб без громадянства, які вирішили набути українське громадянство. Зважаючи на вказане, під час цих слухань обговорювали необхідність валідації рівнів знань з української мови як іноземної* і європейський досвід, зокрема й польський, у вирішенні цього питання.

* Слухання у Комітеті з питань європейської інтеграції Верховної Ради України були організовані з метою координації роботи державних структур, наукових установ, громадських організацій та налагодження конструктивного діалогу між ними для напрацювання пропозицій гармонізації українського законодавства щодо української мови як іноземної (УМІ) з європейським законодавством та ефективної євроінтеграції України в гуманітарній та освітній сфері.

Водночас фахівці з кафедри українського прикладного мовознавства Львівського національного університету імені Івана Франка та Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка» стверджують, що науково-методична література, потрібна для визначення рівня знань з української мови та їх державної стандартизації, де-факто розроблена, про що свідчать напрацювання мовознавців* [6; 7]. Приміром, на кафедрі прикладного українського мовознавства філологічного факультету ЛНУ імені Івана Франка розроблено проект Державного стандарту України «Українська мова як іноземна: рівні загального володіння та діагностика» [8; 9]. Тобто проект такого стандарту є і ним послуговуються. На його основі створено й затверджено на Вченій раді ЛНУ імені Івана Франка Стандарт Львівського університету з української мови як іноземної. Однак це не робить його загальнообов'язковим для всієї України. Відтак виникає ситуація, коли чинне українське законодавство, що регулює питання імміграції в Україні, не зважає на наукові напрацювання фахівців із мовознавства та рекомендації Європейського Союзу у вказаній сфері. Український законодавець ніби не встигає за процесами у Європі та світі, які пов'язані з проблемою адаптації іммігрантів, зокрема їх мовною адаптацією.

З огляду на пропозиції мовознавців, проаналізуємо досвід Польщі, як однієї з країн ЄС, щодо правового регулювання мовної інтеграції іммігрантів. Йдеться про законодавче врегулювання офіційного підтвердження знання польської мови як обов'язкової умови для прийняття до громадянства. Відтак спробуємо порівняти українське та польське законодавство щодо вказаного питання, запропонуємо зміни, які, на нашу думку, можна було би внести до українського законодавства з метою його вдосконалення.

Однією з умов набуття особою громадянства України, відповідно до пункту 5 частини другої статті 9 Закону України «Про громадянство України» (далі – Закон України про громадянство),

* Потреба колективного обговорення проблем, пов'язаних із викладанням української мови як іноземної та розробленням відповідного Державного стандарту України, спонукала мовознавців розпочати науковий дискурс. Результатом таких наукових досліджень стало систематичне проведення філологічним факультетом ЛНУ імені Івана Франка Міжнародного науково-методичного семінару «Теорія і практика викладання української мови як іноземної» [6], а також проведення Міжнародним інститутом освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка» Міжнародної науково-практичної конференції «Українська мова у світі» [7].

є володіння державною мовою або її розуміння в обсязі, достатньому для спілкування [2]. У цій же статті вказано, що ця умова не поширюється на осіб, які мають певні фізичні вади (сліпі, глухі, німі). Будь-яких уточнень чи посилань на інші законодавчі акти (статті закону) у Законі України про громадянство щодо підтвердження володіння українською мовою особами, які хочуть набути українського громадянства, немає. Певні приписи з цього питання містяться в Указі Президента, яким затверджено «Порядок провадження за заявами і поданнями з питань громадянства України та виконання прийнятих рішень» (далі – Порядок провадження за заявами і поданнями з питань громадянства) [3]. У цьому підзаконному акті у підпункті «е» пункту 45 є припис про те, що серед інших документів, необхідних для прийняття до громадянства України, особа подає «документ про володіння державною мовою або її розуміння в обсязі, достатньому для спілкування, який видається в Україні керівником навчального закладу, місцевим органом виконавчої влади України або виконавчим органом місцевого самоврядування», чи, як альтернативу, – «копію атестата чи витяг із залікової відомості диплома – для особи, яка має документ про закінчення навчального закладу з вивченням української мови» [3]. Оце фактично і всі нормативно-правові приписи, що врегульовують питання, пов'язані з реалізацією правової норми, передбаченої пунктом 5 частиною другою статті 9 Закону України про громадянство [2]. На нашу думку, такі вимоги законодавства мають занадто формальний характер і не спонукають іммігрантів оволодіти державною мовою, що мало би стати їхнім першим усвідомленим обов'язком перед своєю новою батьківщиною.

У польському законодавстві вказана процедура прописана детальніше. Правова норма, відповідно до якої передбачено вимогу про знання польської мови для набуття громадянства Польщі, міститься в Законі «Про громадянство польське» від 02.04.2009 р. (далі – Закон про громадянство польське) [10]. Зокрема, у частині другій статті 30 цього Закону міститься вимога для іноземців, які хочуть отримати польське громадянство, – обов'язково знати польську мову, а на підтвердження такого знання подати офіційний документ. Щоправда, у законі також передбачено й інший спосіб підтвердження знання польської мови з боку осіб, які хочуть набути польського громадянства. Так, відповідно до пункту 3 частини 4 статті 33 Закону про громадянство польське, до заяви особи, яка претендує на отримання громадянства, може бути долучено свідоцтво про закінчення школи в Польщі або свідоцтво про закінчення школи з польською мовою навчання за межами Польщі. Недотримання вказаних вимог щодо офіційного

підтвердження знань польської мови є підставою для відмови у наданні польського громадянства.

У частині другій статті 30 Закону про громадянство польське йдеться про вимогу підтвердити знання польської мови офіційним документом, а також міститься бланкетна норма, що вказує на Закон «Про польську мову» від 07.10.1999 р. (далі – Закон про польську мову) [11]. Правові норми, що врегульовують питання офіційного підтвердження знання польської мови, містяться в розділі 2 а «Офіційне підтвердження знання польської мови» (у 12 статтях 11 а, 11 b, 11 c, 11 e, 11 f, 11 g, 11 h, 11 I, 11 j, 11 k, 11 l, 11 m) цього Закону. У частині першій статті 11 а розділу 2 а ще раз продубльовано правову норму про те, що отримати офіційне підтвердження знання польської мови як іноземної можна після складання екзамену з польської мови. Окрім того, у статтях розділу 2 а «Офіційне підтвердження знання польської мови» Закону про польську мову за Міністерством вищої освіти Польщі закріплено обов'язок організовувати роботу з питань визначення рівня знань із польської мови як іноземної та встановлено коло уповноважених суб'єктів (їхній правовий статус), котрі можуть надавати офіційне підтвердження знання польської мови. Важливо, що у Законі про польську мову міститься обумовлений перелік рівнів «володіння» польською мовою (А 1, А 2, В 1, В 2, С 1, С 2), відповідно до Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти [1]. У цьому ж Законі встановлено фіксовану в євро ціну екзамену з підтвердження рівня володіння польською мовою [11].

Отже, у польському законодавстві функціонує система правових норм, що на законодавчому рівні (а не в підзаконних актах – як, наприклад, в Україні) врегульовує питання офіційного підтвердження знання польської мови і окреслює коло конкретних уповноважених суб'єктів, які мають право видавати сертифікати про знання польської мови на певному рівні, регламентованому законом. Одночасно в Законі про польську мову передбачено, що список уповноважених суб'єктів та інформація про дату й місце проведення екзаменів зі знання польської мови публікується в Бюлетені публічної інформації на сторінці Міністра вищої освіти Польщі [11].

Що ж стосується українського законодавства, то слід зазначити, що в ньому немає жодних вимог з приводу рівня володіння (знання) українською мовою, відповідно до законодавчо встановленого (визначеного) акта. Тобто в українському законодавстві не враховано Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти щодо рівнів володіння мовою, як, наприклад, у Польщі. Виникає логічне запитання: як можна визначити рівень володіння українською мовою, якщо

законодавчо у положеннях закону чи підзаконному акті такі рівні не встановлені?

Аналізуючи далі формулювання пункту 5 частини другої статті 9 Закону України про громадянство, хочемо звернути увагу на невдале формулювання цієї частини статті, зокрема на правову невизначеність, що очевидна з її змісту. У формулюванні пункту 5 частини другої статті 9 цього Закону вказано, що однією з умов прийняття до громадянства України є «володіння державною мовою або її розуміння в обсязі, достатньому для спілкування» [2]. З тексту цієї норми закону не зрозуміло, який рівень знань/володіння державною мовою необхідний для долучення до українського громадянства. Очевидно, що «володіння державною мовою» і «розуміння в обсязі, достатньому для спілкування» – не те саме. Але в українському законодавстві, як ми зазначали, відсутні положення про встановлені державою рівні володіння українською мовою. Вказане, на нашу думку, не спонукає потенційних іммігрантів до оволодіння державною мовою на високому рівні, а, навпаки, генерує в них формальне ставлення до державної мови і дає можливість задовольнятися лише розумінням української мови «в обсязі, достатньому для спілкування».

Нагадаємо, що у Законі про громадянство польське правова норма про обов'язок вивчити/знати державну мову має доволі однозначне формулювання, відповідно до тексту *«jest obowiązany posiadać znajomość języka polskiego»* [10], що дослівно означає «зобов'язаний знати польську мову», а перелік рівнів знання польської мови зафіксовано в Законі «Про польську мову» [11].

З приводу Закону України «Про засади державної мовної політики» від 03.07.2012 р. треба зазначити, що в ньому взагалі не міститься правових норм, які врегульовували би питання офіційного підтвердження знання державної мови з метою отримання українського громадянства [12]. Вважаємо, що вказане є суттєвою прогалиною в українському законодавстві.

Варто віддати належне фахівцям із Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка», зокрема доцентів кафедри Оксані П'ятковській, яка під час слухань у комітеті Верховної Ради України [5] запропонувала законодавчо закріпити в Законі України про громадянство рівні володіння українською мовою як іноземною, відповідно до Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти, знаних як стандарти CEFR [1].

Проте найбільш недосконалими, на наш погляд, є приписи, передбачені Порядком провадження за заявами і поданнями з питань

громадянства в частині офіційного підтвердження володіння державною мовою або її розуміння в обсязі, достатньому для спілкування [3]. Зокрема, йдеться про надто широкий, і, гадаємо, необґрунтований перелік уповноважених суб'єктів, які мають право видавати документ, що є офіційним підтвердженням володіння державною мовою. Відповідно до абзацу першого підпункту «е» пункту 45 Порядку провадження за заявами і поданнями з питань громадянства, передбачено, що документ про володіння державною мовою або її розуміння в обсязі, достатньому для спілкування, може видавати керівник навчального закладу, місцевий орган виконавчої влади України або виконавчий орган місцевого самоврядування [3]. Гіпотетично, окрім директорів шкіл, такий документ може видавати, наприклад, ректор ЛНУ імені Івана Франка або директор профтехучилища, де готують сантехніків чи будівельників, відповідно до тексту вказаного положення, передбаченого Порядком провадження за заявами і поданнями з питань громадянства. Насправді найчастіше такі довідки видають керівники шкіл та ВНЗ України. Як приклад, можна навести практику видачі довідки про володіння державною мовою «в обсязі, достатньому для спілкування», на філологічному факультеті ЛНУ імені Івана Франка. Тому довідку видають на підставі успішного складання екзамену зі загального володіння українською мовою як іноземною, відповідно до того чи іншого рівня, передбаченого у Стандарті Львівського університету ім. Івана Франка «Українська мова як іноземна: рівні загального володіння та діагностика» [8], розробленому в цьому університеті. Вважаємо, що факт видачі такої довідки на філологічному факультеті одного з найпрестижніших університетів України не можна вважати вирішенням цього питання в межах всієї держави, з огляду на те що ВНЗ, у яких функціонують філологічні факультети, є не в кожному місті України.

Відповідно до положень Порядку провадження за заявами і поданнями з питань громадянства (абзац перший, підпункт «е», пункт 45), видати документ про володіння державною мовою чи знання цієї мови в обсязі, достатньому для спілкування, мають право і такі місцеві органи виконавчої влади, як територіальні органи поліції, районні та обласні державні адміністрації, територіальні підрозділи Державної фіскальної служби, головні управління юстиції в областях, містах Києві та Севастополі, заклади охорони здоров'я (цей список ще можна продовжувати) [3]. Такими ж повноваженнями наділено виконавчі комітети сільських, селищних, районних і міських рад України.

Зі слів представників Державної міграційної служби України у Львівській області, саме виконавчі органи місцевого самоврядування найчастіше видають довідки про те, що особа, яка має намір порушити

клопотання про прийняття до громадянства України, володіє державною мовою в обсязі, достатньому для спілкування. Попри повагу до працівників виконавчих органів місцевого самоврядування, навряд чи доречно наділяти останніх такими повноваженнями, як визначення рівня володіння державною мовою в осіб, які порушують клопотання про прийняття до громадянства. Відтак, не знати на якій підставі представники виконавчих комітетів сільських, селищних, районних і міських рад України можуть видавати такі документи, якщо тільки іммігрант не навчався в українській школі.

Окрім того, виникає ще одне логічне запитання, на яке ми не знайшли відповіді, а саме: на якій підставі вказані представники органів місцевого самоврядування можуть видавати такі документи, якщо особа, потенційний іммігрант, не закінчувала спеціальних курсів української мови як іноземної? І як у такому випадку вони визначають рівень володіння державною мовою? І навіть якщо іммігрант закінчував курси з вивчення української як іноземної, то чому саме виконавчі органи місцевого самоврядування мають право видавати документ про володіння державною мовою або її розуміння в обсязі, достатньому для спілкування? Питання явно риторичні. Вочевидь, занадто багато запитань виникає через такі недосконалі положення підзаконних актів.

Однозначним є висновок про те, що законодавцві варто суттєво звузити перелік уповноважених суб'єктів, які мають право видавати документи, що визначають рівень володіння державною мовою або її розуміння в обсязі, достатньому для спілкування, принаймні з огляду на статус української мови як державної. А фахівцям із Державної міграційної служби України треба замислитися про відповідальність за прийняття і видачу таких довідок не зрозуміло на якій підставі.

Недосконаліми і такими, що спричиняють в іммігрантів формальне ставлення до вивчення державної мови, є приписи, котрі встановлюють альтернативний варіант підтвердження володіння державною мовою, зокрема на основі атестата чи витягу зі залікової відомості диплома про закінчення навчального закладу з вивченням української мови. Відповідно до положень Порядку провадження за заявами і поданнями з питань громадянства (абзац другий, підпункт «е», пункт 45), учень, навчаючись у школі, де студіюють українську, про що є запис в атестаті про освіту, незалежно від кількості годин, передбачених для вивчення української мови (чи мінімум таких годин, чи навпаки – максимум), апіорі вважається таким, який володіє українською мовою і може стати повноправним громадянином України [3]. Знаючи мовну ситуацію в державі, можемо припустити, що вказаний припис не спонукає іммігрантів вивчати українську мову в школах власне з україн-

ською мовою навчання. Для набуття українського громадянства імігрантові достатньо, аби в атестаті був лише запис про наявність української мови серед предметів, котрі містяться в атестаті про освіту. Вказане, на нашу думку, не сприяє підвищенню правового статусу української мови як державної. Такий формальний підхід не спонукає вивчати українську мову іноземців, які хочуть набутти українського громадянства і стати повноправними членами українського суспільства, поділяти і поважати його культурні цінності. Насамперед це стосується тих імігрантів, які потрапляють, наприклад, в області України, де є більше російськомовних шкіл, ніж українських. У цьому разі така особа навчається в російськомовній школі в Україні і отримує запис в атестаті про те, що вона вивчала українську мову, хоч насправді не володіє нею.

Отож, не зрозуміло, куди має інтегруватися такий імігрант, у майбутньому громадянин України: в український світ, не знаючи української мови, чи в «русский мир». Вважаємо, в Законі України про громадянство [2] має міститися конкретна вказівка на те, що для набуття громадянства попри все потрібен атестат зі школи з українською мовою навчання, а не як це передбачено Порядком провадження за заявами і поданнями з питань громадянства, затвердженим Указом Президента 2006 року [3].

Висновки. Отож з'ясувалося, що в українському законодавстві наявні прогалини у правовому регулюванні мовної інтеграції імігрантів. Це виявляється у відсутності правових норм, які врегульовують питання державної сертифікації знань з української мови як іноземної в осіб, котрі хочуть набутти українського громадянства. Також дещо необґрунтованим є широке (і доволі невизначене) коло уповноважених суб'єктів, які мають право визначати рівень володіння/знання державної мови і видавати відповідну довідку. Зазначене пов'язане з відсутністю в Україні державного стандарту української мови як іноземної та формальними підходами, закріпленими у підзаконних актах, щодо обов'язку вивчення державної мови імігрантами для їхньої інтеграції в українське суспільство.

Усунення таких прогалин можливе під час підготовки нового Закону про державну (українську) мову, а також завдяки внесенню доповнень до Закону України «Про громадянство України» стосовно виконання обов'язків, передбачених для набуття громадянства України. Зокрема, в Законі України «Про громадянство України» пропонується уточнити, що володіння державною мовою має бути підтверджено офіційним документом, відповідно до рівня знань, передбачених державним стандартом української мови.

Державний стандарт української мови та його рівні пропонується в майбутньому встановити у законі, що мав би визначати статус державної мови в Україні, замість чинного Закону України «Про засади державної мовної політики» від 03.07.2012 р., або через вдосконалення останнього шляхом доповнення його відповідною правовою нормою.

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. Рада Європи. Відділ сучасних мов. Страсбург. – К.: Ленвіт, 2003. – 260 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: kievskiy-ruo.edu.kh.ua/Files/downloads/zagalnoyevrop_rekom.doc

2. Про громадянство України: Закон України від 18.01.2001 р. № 2235-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>

3. Про внесення змін до Указу Президента України від 27.03.2001 р. № 215: Указ Президента України від 27.05.2006 р. № 588/2006 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/588/2006>

4. Про імміграцію: Закон України від 07.06.2001 р. № 2491-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2491-14>

5. Слухання в Комітеті Верховної Ради України з питань європейської інтеграції на тему «Українська мова в контексті європейської інтеграції: виклики і відповіді» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://rada.gov.ua/preview/anonsy_podij/125354.html або: <http://miok.lviv.ua/?p=9595>

6. Теорія і практика викладання української мови як іноземної: зб. наук. праць. – Вип. 1. – Львів, 2006. – 252 с.

7. Українська мова у світі: зб. мат. II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 8–9 листопада 2012 р.). – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2012. – 368 с.

8. Українська мова як іноземна: рівні загального володіння та діагностика: проект Державного стандарту України / Кафедра українського прикладного мовознавства філологічного факультету ЛНУ ім. І. Франка.

9. Мазурик Д. Державний стандарт з української мови як іноземної (від теорії до практики) / Данута Мазурик // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. – Вип. 5. – Львів, 2010. – С. 10–14.

10. Ustawa z dnia 2 kwietnia 2009 r. o o bywatelstwie polskim Dz. U. Z 2012 r. poz. 161 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20120000161>

11. Ustawa z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim. Dz.U. 1999 Nr 90 poz. 999 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19990900999>

12. Про засади державної мовної політики: Закон України від 03.07.2012 р. № 5029-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/ 5029-17](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5029-17)

Марковский В. Я. Недостатки правового регулирования языковой интеграции иммигрантов в Украине

Проанализирована нормативно-правовая база, на основе которой регулируются вопросы языковой интеграции иммигрантов в Украине. Доказано, что украинское законодательство в этом разрезе имеет некоторые недостатки и требует усовершенствования, в частности, учета Общеєвропейських Рекомендацій по языковому образованию.

Проведено сравнение польского и украинского законодательства в сфере регулирования государственной языковой политики в отношении иммигрантов.

Предложено внести изменения в законы Украины, в особенности «О гражданстве Украины» от 18 января 2001 г.

Ключевые слова: иммигрант, языковая интеграция, украинское гражданство, украинский язык, государственный стандарт украинского языка.

Markovskiy V. J. Gaps in legal regulation of language integration of immigrants in Ukraine

The article analyzes the legal framework that regulates the language integration of immigrants in Ukraine, makes a comparative analysis of Ukrainian and Polish law regulating the mentioned issue. As it turned out, some gaps in the legal regulation of language integration of immigrants are available in Ukrainian legislation.

This problem is manifested in the absence of legal provisions dealing with matters of state certification of knowledge of Ukrainian language as a foreign one by persons who want to acquire Ukrainian citizenship. In addition, the Ukrainian legislation does not take into account the European recommendations on language education concerning the levels of proficiency, such as in Poland.

The decree of 27 June 2006 number 588/2006, which approved «The order of proceedings for applications for citizenship of Ukraine and the order of the decisions» fails to ground a wide (and a rather vague) range of authorized subjects eligible to determine proficiency and knowledge of the state language and submit appropriate certificates.

The above-mentioned issue is associated with lack of the state standard of Ukrainian language as a foreign one and formal approaches set out in the regulations concerning the duty to learn the state language by immigrants for their integration into Ukrainian society.

To remove the indicated gaps is possible in the process of preparation of the new Law on state (Ukrainian) language and through introducing amendments to the law of Ukraine «On Citizenship of Ukraine» regarding the duties envisaged for the citizenship of Ukraine.

Key words: immigrants, language integration, Ukrainian citizenship, the state language, Ukrainian language, language relations, public relations.

Стаття надійшла 1 липня 2016 р.